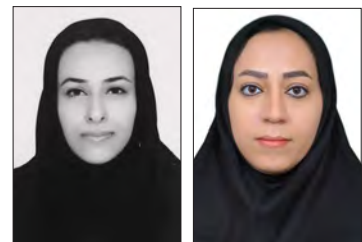
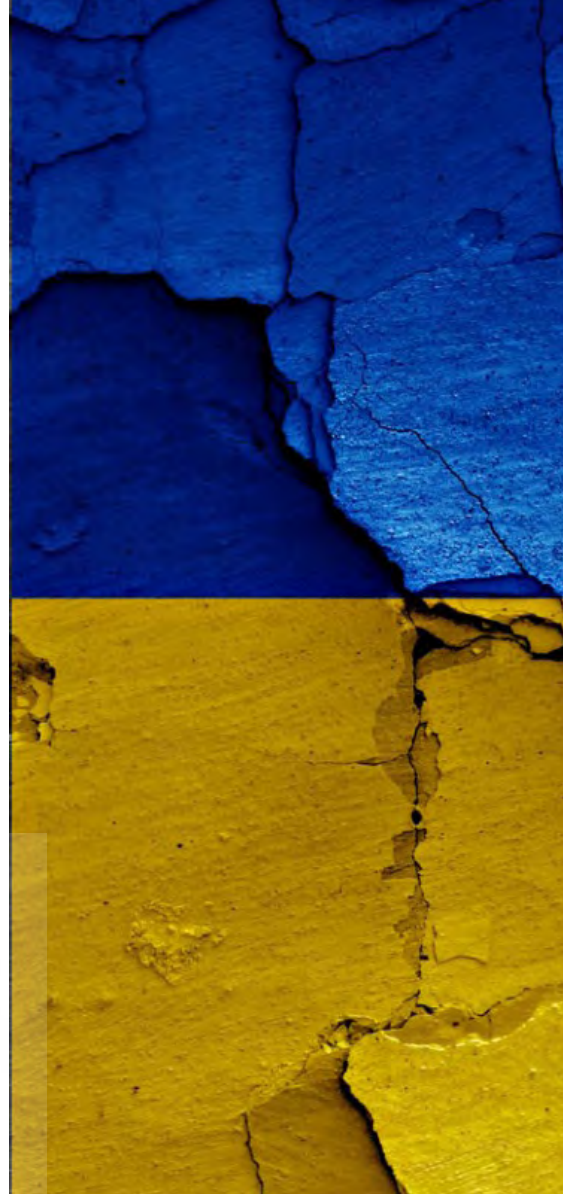

تأثیر جنگ روسیه با اوکراین بر موضوعات کلیدی مندرج در گزارشات حسابرسی در اروپا

بر اساس استاندارد بین‌المللی ۷۰۱ ارزیابی حسابرس/مؤتسه حسابرسی از مفروضات اساسی مبنای شناخت و افشای اقلام صورتهای مالی در گزارش حسابرسی، نحوه برخورد حسابرسی با ریسکهای مختلفی که شرکت با آن درگیر است و حسابهایی که مشمول بالاترین ریسک تحریف با اهمیت-ریسک ناشی از تقلب- هستند و همچنین ارزیابی حسابرس از رویدادها و معاملات عمده و نیز مواردی که بر اساس قضاوت حرفهای حسابرسی در فرایند حسابرسی صورتهای مالی دارای بیشترین اهمیت هستند، باید به‌عنوان موضوعات کلیدی حسابرسی شناسایی

دکتر سمیرا سیف | دکتر فریبا نوروزی

جمله تجزیه و تحلیل موضوعات کلیدی حسابرسی براساس موضوع، صنعت، کشور یا بورس وجود دارد.

اولین نظری که به جنگ روسیه با اوکراین در یک موضوع حسابرسی کلیدی اشاره شده است، مربوط به سال مالی ۲۰۲۱/۱۲/۳۱ توسط Everyman Media Group PLC (گروه سینمایی در کشور بریتانیا) بود. این شرکت در ۲۵ مارس ۲۰۲۲ اظهارنظر حسابرسی خود را صادر کرد. از آن زمان تاکنون و با توجه به این جنگ، ۱۵۷ موضوع کلیدی در گزارشات حسابرسی شرکت‌های مورد مطالعه منعکس شده است. حسابسان مستقل، این موضوعات کلیدی حسابرسی را از ۱۳۵ شرکت مختلف شناسایی کردند. با توجه به اینکه همه شرکت‌های اتحادیه اروپا هنوز صورت‌های مالی خود را برای ۲۰۲۲/۱۲/۳۱ ثبت نکرده‌اند، این تجزیه و تحلیل براساس داده‌های فعلی ارائه شده در زمان انتشار این گزارش است.

ده موضوع برتر کلیدی مندرج در گزارشات حسابرسی شرکت‌های اروپایی که به جنگ روسیه با اوکراین اشاره دارد در نمایه زیر نشان داده شده است. همان‌طوری که مشاهده می‌شود بیشترین دغدغه و تأثیرات جنگ مذکور موضوع تداوم فعالیت شرکت‌هایی است که عملاً در این حوزه قرار دارند. براساس این نمایه موضوع تداوم

گذشته علاوه بر آثار بیماری فراگیر کرونا که هنوز هم ادامه دارد، جنگ روسیه با اوکراین نیز مزید بر علت شد و به‌عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر عملکرد بسیاری از شرکت‌های بزرگ به‌عنوان یه موضوع کلیدی در گزارشات حسابرسی شرکت‌های اروپایی مطرح شده است. یک سال از تهاجم نیروهای روسی به اوکراین به‌عنوان مهمترین رویدادی که تأثیرات جانبی زیادی بر جای گذاشته است، می‌گذرد. برای درک بیشتر تأثیر این رویداد در شرکت‌های بزرگ، ناچاریم موضوعات کلیدی مندرج در گزارشات حسابرسی شرکت‌های اروپایی را که توسط وب سایت «Audit Analytics» از پایگاه داده موضوعات کلیدی گزارشات حسابرسی شرکت‌های اروپایی استخراج شده را مورد تجزیه و تحلیل قراردهیم تا بتوانیم این تأثیرات را به نمایش درآوریم. پایگاه داده موضوعات کلیدی حسابرسی اروپا که توسط Audit Analytics ارائه شده است، شامل سوابق مربوط به سال ۲۰۱۳ به بعد است و کلیه موضوعات کلیدی حسابرسی افشاشده به زبان انگلیسی برای بیش از ۴۰۰۰ نهاد را پوشش می‌دهد. متخصصان حسابرسی، موضوعات کلیدی حسابرسی را به‌عنوان مواردی که هنگام بررسی صورت‌های مالی یک شرکت دارای اهمیت هستند، شناسایی می‌کنند. راه‌های بی‌شماری برای مشاهده این داده‌ها از

شوند. افشای این موضوعات کلیدی موجب افزایش ارزش اطلاعات و بهبود گزارشگری مالی و قابلیت اتکاء و اعتبار صورت‌های مالی می‌شود. بیماری همه‌گیر کرونا باعث لطمات جدی در فرایند زنجیره تولید جهانی شده بود که به‌عنوان یک موضوع کلیدی در گزارشات سالانه عملکرد سنوات ۲۰۲۱ و ۲۰۲۰ مطرح شد. در سال

ده موضوع برتر کلیدی مندرج در گزارشات حسابرسی شرکت‌های اروپایی که به جنگ روسیه با اوکراین اشاره دارد

تدام فعالیت	سایر سرمایه‌گذاری‌ها	سرقفلی	کمک هزینه برای زیان‌های اعتباری	دارایی‌های ثابت	اموال - ماشین‌آلات و تجهیزات	درآمد قرارداد با مشتریان	موجودی‌ها	ذخایر	سرمایه گذاری در املاک و مستغلات
۵۹	۲۸	۱۷	۱۰	۷	۶	۵	۵	۴	۴

فعالیت در رتبه اول با ۵۹ درصد، سایر سرمایه‌گذاری‌ها با ۱۶ درصد در رتبه دوم، سرفلی با ۸ درصد در رتبه سوم، کمک هزینه برای زیان‌های اعتباری ۱۰ درصد در رتبه چهارم، دارایی‌های ثابت با ۷ درصد در رتبه پنجم قرار گرفته‌اند.

موضوعات کلیدی حسابرسی درباره تداوم فعالیت

از زمان شروع جنگ، حساب‌رسان مستقل در ۵۷ شرکت برتر به شناسایی ۵۹ موضوع کلیدی حسابرسی درباره تداوم فعالیت پرداختند.

موضوعات کلیدی حسابرسی درباره تداوم فعالیت در واقع عدم اطمینان محیط کسب

و کار را ارزیابی می‌کنند. با توجه به جنگ روسیه با اوکراین و همچنین تأثیرات کووید ۱۹ بسیاری از شرکت‌ها با مدنظر قرار دادن موضوعات کلیدی حسابرسی ارزیابی‌هایی از ریسک انجام داده‌اند. این ارزیابی‌ها در مورد رویدادهای پس از تراژامه بوده است که می‌تواند فرض تداوم فعالیت را تحت تأثیر قرار دهد.

به‌علاوه، بسیاری از موضوعات کلیدی حسابرسی درباره تداوم فعالیت، افشا کرده‌اند که ته‌اجم نظامی به اوکراین عامل مهم تأثیرگذار در میزان توانایی شرکت برای تداوم فعالیت بوده است. این جنگ بر فعالیت کسب و کارها در بسیاری از کشورها تأثیر گذاشته است و همچنین

تحریم‌های اعمال شده بر روسیه موجب ایجاد نوسانات در بازار شده است. بدون شک عدم امکان پیش‌بینی میزان حصول نتیجه باعث افزایش عدم اطمینان بااهمیتی برای تداوم فعالیت این شرکت‌ها می‌شود.

موضوعات کلیدی حسابرسی درباره سایر سرمایه‌گذاری‌ها

از ابتدای جنگ، حساب‌رسان مستقل ۲۷ شرکت ۲۸ موضوع کلیدی حسابرسی درباره سایر سرمایه‌گذاری‌ها را شناسایی کردند. موضوعات کلیدی حسابرسی درباره سایر سرمایه‌گذاری‌ها به دلیل تأثیر بر حقوق صاحبان سهام موضوعات مهمی هستند. لذا از این جنبه ارزیابی تأثیر جنگ‌های روسیه و اوکراین بر این شرکت‌ها نشان داد، تنها ۱۷ درصد به تأثیر مستقیم سرمایه‌گذاری‌ها اشاره کرده‌اند. این جنگ، موجب افزایش عدم اطمینان در بازار و محدودیت‌های تجاری می‌شود که در نهایت شرایط اقتصادی آینده را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

گزارشات تعدیل شده تداوم فعالیت

در اتحادیه اروپا، حساب‌رسان در بسیاری از موارد، تداوم فعالیت را به‌عنوان یک موضوع کلیدی حسابرسی در گزارش خود در نظر می‌گیرند که این شامل شرکت‌هایی که تردید اساسی در توانایی برای ادامه فعالیت داشته‌اند؛ نبوده است. از بین تمام شرکت‌هایی که یک موضوع کلیدی حسابرسی داشتند و به این درگیری اشاره داشتند، ۲۶ شرکت تردید اساسی در توانایی خود برای ادامه فعالیت داشته‌اند که گزارش حسابرسی تعدیل شده تداوم

فعالیت دریافت کردند. ۶۲ درصد این شرکت‌ها، جنگ روسیه و اوکراین را به‌عنوان عامل کمک‌کننده به عدم اطمینان بااهمیت در توانایی شرکت برای ادامه فعالیت لحاظ کرده‌اند و ۳۸ درصد، جنگ را مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر توانایی شرکت برای ادامه فعالیت عنوان کرده‌اند.

کشورها

خبر تهاجم، بازارهای مختلف خارجی را نگران کرد و حتی بیشتر از کشورهای درگیر تحت تأثیر قرار داد. در ۲۸ کشور مختلف، در مجموع ۱۴۸ گزارش حسابرسی به این جنگ اشاره کرده‌اند. با این حال، از زمان شروع جنگ، بورس اروپا تنها در ۴ درصد از گزارشات حسابرسی شرکت‌ها به جنگ اشاره داشته‌اند.

از زمان شروع جنگ، اوکراین سه نظریه حسابرسی صادر کرده است که دو مورد آن بیانگر تأثیر جنگ بر عملیات شرکت بوده است که این موجب عدم اطمینان بااهمیت شده است. روسیه ۱۲ نظریه صادر کرده است که ۲۵ درصد آنها تأثیرات احتمالی جنگ را ارزیابی کرده‌اند. به‌عنوان مثال، شرکت هلدینگ Zaim Credit Systems PLC (شرکت فین‌تک مستقر در مسکو است و توانسته است یک سیستم سفارشی IT و شبکه توزیع، پلتفرم وام‌دهی آنلاین و برنامه تلفن همراه با برندها را توسعه دهد) عدم اطمینان بااهمیت در رابطه با تهاجم روسیه به اوکراین را افشا کرده است. علاوه بر این، تصور می‌شد که تأثیرات تبعی این جنگ باعث اختلال در تجارت

صنعت تولید ۲۱ درصد، در حالی که حمل و نقل و ارتباطات و معدن ۹ درصد و صنایع باقی‌مانده ۸ درصد یا کمتر را نشان می‌داد. در حال حاضر، از تمام موضوعات کلیدی حسابرسی مالی منتشر شده، تنها ۳۰ درصد از تأثیر مستقیم جنگ بر موضوعات کلیدی حسابرسی یاد کرده‌اند. ■

کشورهای همسایه شود. لهستان، رومانی، لتونی و استونی، همه کشورهای همسایه روسیه و اوکراین، مجموعاً هفت نظریه حسابرسی در مورد جنگ صادر کرده بودند که بیانگر ۴ درصد از مجموع ۱۶۳ نظریه آنها است.

صنایع

همان‌طور که انتظار می‌رفت، درگیری اوکراین و روسیه بر بسیاری از صنایع تأثیر منفی گذاشت. به‌عنوان مثال صنعت تأمین مالی، یک صنعت پیشرو بود که نشان می‌داد ۳۵ درصد از کل موضوعات کلیدی حسابرسی به جنگ اشاره داشته است.

سمیرا سیف: استادیار، گروه حسابداری دانشگاه پیام نور، تهران، ایران
فریبا نوروزی: عضو انجمن حسابداران خبره ایران - عضو انجمن حسابرسان داخلی آمریکا